

CARTEA PROFETULUI IOEL

Ghid de studiu biblic

JOEL

Eduard Ologeanu

Conținut

Introducere	4
Contextul cărții	4
Teme principale	5
Lecții biblice	7
Lecția 1. Să ne ferim de necredincioșie! (<i>Ioel 1</i>), (Nov.19)	7
Lecția 2. Avertizările zilei judecății (<i>Ioel 2.1-11</i>), (Nov.26)	10
Lecția 3. Să ne întoarcem la Domnul! (<i>Ioel 2.12-20</i>), (Dec.3)	13
Lecția 4. Harul Domnului și lucrarea Duhului (<i>Ioel 2.21-32</i>), (Dec.10)	16
Lecția 5. Bilanțul judecăților și al mântuirii (<i>Ioel 3.1-21</i>), (Dec.17)	19

Introducere

Data scrierii cărții profetului Ioel este dificil de precizat, deoarece nu se știe foarte bine în ce perioadă a trăit profetul Ioel. Practic, se consideră că el a trăit în regatul lui Iuda, undeva între anii 700-500 înainte de Hristos, cândva înaintea, în timpul, sau curând după întoarcerea lui Iuda din exilul Babilonian.¹

Profetul Ioel ceartă poporul pentru starea sa decăzută spiritual și anunță pedeapsa Domnului, iar la sfârșit, el vestești și promisiunea Domnului de restaurare a națiunii. În toată cartea sa, Ioel pune accent pe nevoia unei întoarceri reale cu pocăință adevărată la Dumnezeu, la o închinare sfântă, plăcută Domnului. Numele lui Ioel înseamnă „Iehova este El”, adică „Domnul (Iehova) este Dumnezeu” sau „Iehova este Domnul”.

Cartea se adresează tuturor celor din Iuda, dar cu precădere păstorilor poporului (vegheților, supravegheților spirituali) de toate felurile: preoți, bătrâni sau slujitori ai altarului. Într-o manieră asemănătoare cu cartea profetului *Iona*, care este scrisă pentru a arăta judecata lui Dumnezeu pentru cei din Ninive, profetul îi cheamă în final pe toți la pocăință, și anume pe cei din poporul lui Iuda.

Profetul Ioel pare să fie foarte familiarizat cu alte cărți profetice, cum ar fi Isaia, Amos, Naum, Ezechiel, Obadia, etc.² Uneori, el pare să se refere, implicit, și la cartea *Deuteronom*. Avem, deci, o carte profetică plină de învățătură și îndemnuri, foarte bine conectată la restul Scripturii. Ea este foarte legată și de Noul Testament, și slujește drept fundament fie pentru predici, fie pentru unele profeții apocaliptice. De exemplu, Luca arată că apostolul Petru face referire directă la profețiile lui *Ioel* în *Faptele Apostolilor 2*.

Cartea profetului *Ioel* include subiecte majore cum sunt anunțarea zilei judecării lui Dumnezeu (intermediare, dar și finale), chemarea la pocăință, restaurarea națiunii, promisiunea prezenței Duhului Sfânt și a lui Dumnezeu în mijlocul copiilor Săi.

Contextul cărții

Contextul cărții pare să fie dat de o plagă teribilă a lăcustelor care s-au abătut asupra lui Iuda cu o forță fără precedent. Profetul vede acest eveniment în lumina judecării lui Dumnezeu și anunță o repetare a lui până la pedepsirea tuturor relelor. Generația lui Ioel trăia doar în formalism religios, fără a fi dedicată sincer Domnului. Profetul avertizează că dacă oamenii nu se întorc cu

¹ Pentru o discuție amplă despre posibila dată a cărții, vezi, *Joel, Obadiah, Malachi, The Expositor's Bible Commentary*, locație 1399 (Ediția Kindle).

² Idem.

adevărat către Domnul, poporul va sfârși în apostazie și în ruină totală. Nu doar atât, dar plaga aceasta a lăcustelor anticipează o judecată viitoare și mai mare, una care va veni cu siguranță dacă poporul este încăpățânat. Întoarcerea la Domnul, în schimb, cu pocăință, poate să aducă îndurarea Sa, restaurarea țării cât și binecuvântarea închinării, căci prezența Domnului se va manifesta încă o dată, din plin, în mijlocul poporului.

Contextul cărții este, astfel, unul de decădere spirituală și de judecată, fundament pe care se profilează apoi atât condamnarea cât și îndurarea lui Dumnezeu față de Iuda, dar și față de noi toți, în general.

Teme principale

Deși nu apare explicit cuvântul „legământ”, ca expresie exactă, cartea lui *Ioel* este, prin excelență, o carte a legământului cu Dumnezeu. Cartea *Deuteronom*, cu discuția ei amplă despre legământul Domnului, oferă contextul potrivit pentru a înțelege, în cazul de față, tot ce se întâmplă în *Ioel*, fie că este vorba despre judecată, fie că este vorba despre îndurare sau restaurare.

În cadrul acesta, putem vorbi despre alți termeni extrem de importanți în *Ioel*, cum sunt ”Ziua Domnului”. Strigătul implicit din cartea lui *Ioel* este “Yahweh este Domnul!” ceea ce, de fapt, este și semnificația numelui *Ioel*. Domnul este, într-adevăr, un Dumnezeu “*milostiv și plin de îndurare, îndelung răbdător și bogat în bunătate și-I pare rău de relele pe care le trimite* (2.13).

În același timp, Dumnezeu nu are cum să nu judece sau să nu aștepte o închinare profundă, autentică, din partea poporului. Când păcatul ajunge regula vieții zilnice a poporului, acesta trebuie judecat (1.15, 2.1,11-13). Ziua Domnului devine atunci o manifestare cât se poate de reală a vizitării Sale prin judecată.

Domnul Se apropie, însă, și prin îndurare, de poporul Său, experiență pe care *Ioel* o descrie la fel de amplu ca și pedepsele, în capitolul 2. În toate acestea, se vede suveranitatea deplină a lui Dumnezeu. Ziua Domnului marchează toate evenimentele mari despre care vorbește profetul, fie că e vorba despre o plagă a lăcustelor sau despre revărsarea Duhului Sfânt peste popor, în zilele din urmă.

Aspectul decăderii spirituale este, de asemenea, central în carte și anunță o altă temă majoră: nevoia de pocăință. *Ioel* vorbește în primele două capitole despre nevoia poporului de a se întoarce cu adevărat la Domnul pentru vremuri de înviore. Pocăința lor trebuie să fie autentică (2.13a) și motivată de bunătatea Domnului (2.13b). Interesant că *Ioel* evocă textul din *Exod* 34.6, text prilejuit cu ocazia momentului de idolatrie, când poporul și-a făcut un vițel de aur și s-a întors cu inima către idoli pe care îi cunoștea din Egipt.

O altă temă majoră în carte este restaurarea sau îndurarea Domnului. De la *Ioel* 2.18 în continuare, precum și în capitolul 3, *Ioel* vorbește despre răscumpărarea poporului. Dumnezeu va îndepărta pe vrăjmașii lui Iuda și va aduce iar vremuri de prosperitate peste popor. Pământul țării va fi încă o dată

revigorat, în timp ce prezența Domnului va umple inimile poporului. Acest ultim aspect dă o altă temă importantă în *Ioel*: prezența Domnului care se manifestă din plin, revărsarea Duhului Sfânt peste orice făptură în zilele din urmă. Fie că este vorba despre fii și fiice sau despre bătrâni și copii prezența Domnului domină scena istoriei, și în final va locui în inima celui credincios într-un mod în care numai Noul Testament va reuși să explice, în lumina glorioasă a lui Cristos și a jertfei Sale de pe cruce.

Lecții biblice

Lecția 1. Să ne ferim de necredincioșie! (Ioel 1), (Noiembrie 19, 2020)

„Vestiți un post, chemați o adunare de sărbătoare; strângeți pe bătrâni, pe toți locuitorii țării, în Casa Domnului Dumnezeuului vostru și strigați către Domnul.” (1.14)

Studiu biblic

La fel ca alți profeți din Biblie, Ioel se prezintă pe sine și starea țării sale (1.1). El este fiul lui Petuel și locuiește în țara lui Iuda, a cărei decădere spirituală o deplânge și la al cărei viitor privește în depărtare, atât la pedepsele Domnului, cât și la iertarea și binecuvântările din urmă. Pe scurt, el le atrage atenția bătrânilor țării și tuturor locuitorilor, că se va întâmpla ceva teribil, ca niciodată, ce va rămâne de povestit copiilor și nepoților, adică, Dumnezeu va interveni aspru peste țară și locuitorii ei. Remarcăm solemnitatea atenționării prin Cuvântului Domnului. Maniera de prezentare a lui Ioel este un etalon și pentru noi cu privire la avertizările ferme ale lui Dumnezeu.

1. Domnul pedepsește sever necredincioșia: invazia lăcustelor (1.2-4)

Plaga lăcustelor anunțată în 1.4, arată distrugerea totală care urmează: „4. Ce a lăsat nemâncat lăcusta tăietoare (Gazam) a mâncat lăcusta roitoare (Arbeh), ce a lăsat lăcusta roitoare (Arbeh) a mâncat lăcusta săltăreață (Ielec), ce a lăsat lăcusta săltăreață (Ielec) a mâncat lăcusta pustiitoare (Hasi).” Cu alte cuvinte, pedeapsa va fi integrală, nimicitoare. Tot belșugul țării va fi distrus de pedeapsa care va veni de la Domnul pentru idolatria poporului. Profetul ia în considerare patru feluri de nenorociri care vor veni și chiar patru generații care le vor vedea la lucru pe țară (1.3). Prin referirea la plaga lăcustelor, o imagine la care apelează și alți profeți cum sunt Ieremia și Ezechiel, se atrage atenția că poporul se află în mijlocul unei situații de judecată severă și de nimicire generală (*Ier.15.3, Ezec.14.21*).³

2. Vindecarea necredincioșiei vine prin trezire spirituală (1.5-12)

În condițiile acestea profetul trece la o chemare clară la trezire spirituală. Trezirea poporului din păcat este vestită ca o trezire din beție: „*Treziți-vă, bețivilor, și plângeți! Văitați-vă, toți cei ce beți vin, căci vi s-a luat mustul de la gură!*” (1.5). Viile se prăpădesc, pomii fructiferi sunt distruși, bucuria poporului dispare (1.7, 12). Păcatul te face să nu mai ai bucuria adevărată, iar bucuriile

³ *Joel, Expositor's Bible Commentary*, locație 1640 (Ediție Kindle).

date de beția idolatriei și neascultării de Dumnezeu trec repede și sunt urmate de pedeapsă. Cel ce se pocăiește trebuie să se trezească din beția păcatului și să se întoarcă la Dumnezeu (la fel spun și *Isaia 5.11-12*, *Mica 2.11*, *Osea 4.11-19*).

Păcatul nu poate, de exemplu, să mențină bunăstarea în popor. *Ioel* menționează în detaliu pierderea bunurilor și a recoltelor țării. Roadele nu sunt doar bunuri fizice și materiale, ci se leagă direct de promisiunile lui Dumnezeu din cadrul legământului. Vinul și untdelemnul sunt un fel de martor tăcut pentru popor, prezența lor în țară este un semn clar al binecuvântării Domnului. Plugarul și vierul nu pot decât să plângă în mijlocul unor ogoare pustiite și devastate. Nu mai este viță de vie și nici untdelemn în țară. Poporul nu trăiește cu Domnul și lucrul acesta se vede acum fizic, sub ochii lor.

În al doilea rând, păcatul te desparte de Dumnezeu. *Ioel* atrage atenția că și jertfele s-au oprit în Templu, din cauza lipsurilor (1.9). Preoții și slujitorii altarului nu pot decât să deplângă și ei în Curțile Domnului starea de decădere a poporului, a închinării. Poporul ales a ajuns în cele din urmă popor fără jertfe, fără părtășie. Păcatul a produs în final o sărăcie spirituală pustiitoare.

În al treilea rând, păcatul nu poate să păstreze bucuria mântuirii. El poate să aducă plăceri și desfătare, însă nu și bucuria mântuirii. Bucuria oamenilor din versetul 12, ca și în 1.16, este în cele din urmă o bucurie a umblării cu Dumnezeu în pace și în credințioșie. Or, și bucuria aceasta a fiilor oamenilor a dispărut din popor, a plecat din mijlocul țării.

Poporul să se încingă și să plângă ca o fecioară după bărbatul tinereții ei (1.8), căci așa este Dumnezeu pentru ei: un soț din tinerețe pe care l-au părăsit. Necredințioșia aduce, într-adevăr, un preț copleșitor când cei aleși uită de evlavie și se cufundă în împietrire și păcat.

3. Vindecarea necredințioșiei vine prin pocăință, începând cu păstori și liderii (1.13-18)

Poporul este chemat la pocăință, iar chemarea începe cu preoții și cu leviții, cu oamenii Casei Domnului care ar trebui să conducă poporul în neprihănire. Aceștia trebuie să intre primii în mijlocire și să lupte necurmat în rugăciune înaintea Domnului! Să petreacă nopțile în rugăciune și în post, îmbrăcați cu saci! Un astfel de limbaj, ca cel folosit aici, amintește de pocăința poporului din *Estera 4.1-4*, unde poporul duce o luptă similară pentru supraviețuire. Poporul este chemat, de asemenea, să strige către Domnul ca și Ninive, unde nuanța este iarăși una de supraviețuire și toată suflarea din cetate vine ca un singur om înaintea lui Dumnezeu.

Faptul că profetul mai repetă o dată aceleași devastări, nu face decât să întărească și să urgenteze nevoia aceasta după o pocăință profundă. Ziua Domnului atotputernic (evr. *Shaddai*) este cu siguranță și o zi a distrugerii (evr. *sod*). Cel Atotputernic care poate să își supună toate lucrurile, vine să judece,

să pedepsească, să distrugă. Nu la întâmplare, deci, poporul este chemat la pocăință ca la un eveniment național extraordinar (vezi și *Neemia 9.1-3, Ier.36.9*).

În 1.19-20, Ioel cheamă la rugăciune și pocăință întregul popor, chiar și animalele din țară, pentru că toți vor suferi de pe urma disciplinării Domnului. Pentru profet lucrurile sunt atât de clare și de urgente, încât până și animalele se întorc cu fața către Dumnezeu (1.18,20).

Șansa lor este cu adevărat într-o pocăință sinceră și profundă, lucru care rămâne la fel de valabil și de dorit și pentru noi astăzi. Dacă învățăm ceva din acest capitol atunci cu siguranță că e lecția necredinței și a rezultatelor ei. Falimentul spiritual este efectul garantat al persistenței într-o viață de păcat. Față de această stare Cuvântul lui Dumnezeu ne chema întotdeauna să ne trezim și să implorăm îndurarea Domnului.

Întrebări și aplicații

1. În ce feluri creștinii de azi pot fi ispitiți să fie necredincioși Domnului, în comparație isпитirile de atunci ale poporului lui Iuda?

.....

2. Care sunt pierderile pe care le aduce păcatul în viața oamenilor? Dar în viața unui credincios, a unui creștin? Faceți o listă cu ele potrivit Ioel 1.1-20.

.....

3. Este judecata lui Dumnezeu inevitabilă pentru astfel de situații de cădere și depărtare de Dumnezeu?

.....

4. Este pocăința întotdeauna posibilă, atunci când te depărtezi de Dumnezeu? Care ar fi pașii sau semnele unei pocăințe veritabile?

.....

Lecția 2. Avertizările zilei judecății (*Ioel 2.1-11*), (Noiembrie 26, 2020)

„Sunați din trâmbiță în Sion! Sunați în gura mare pe muntele Meu cel sfânt, ca să tremure toți locuitorii țării. Căci vine ziua Domnului, este aproape!” (2.1)

Studiu biblic

Ziua Domnului vine în urma unor avertizări clare, de care trebuie să ținem seama. Așa a fost pentru țara lui Iuda, și așa va fi pentru întreaga omenire. Ziua Domnului este o zi a judecății, dar este și o zi a mântuirii. Domnul este suveran în toate judecățile și răsplătirile Sale.

1. Ziua Domnului este o zi a judecății, deși este și o zi a mântuirii (2.1-2a, 10-11)

Așa cum deplasările poporului erau anunțate în Exod prin trâmbițele de argint, la fel Ziua Domnului va fi anunțată cu trâmbițele cerului (2.1-2, 10-11). Lucrul acesta este adevărat și de apostolul Pavel în 1 Tesaloniceni 4.16, pentru ultima Ziua Judecății finale. Bineînțeles, îl găsim și în Apocalipsa 1.10, 4.1, 8.1-9.14, 10.7, 11.15. Ziua judecății Domnului nu vine pe neobservate, ci este anunțată solemn și oficial, cu putere. Trâmbița Domnului va da un semnal clar, care nu va putea fi ignorat, trecut cu vederea.

Ioel întărește ideea aceasta aducând aminte poporului în continuare de cutremure, de nori și de întunecime (2.10), lucruri pe care poporul le-a trăit la Sinai, când Dumnezeu a dat Legea și condițiile legământului (*Exod 20.18*).⁴ Dar acestea vor fi întâlnite și în Ziua Domnului cea de la finalul istoriei. Judecata care i-a așteptat pe cei din poporul lui Iuda, pentru necredință, va veni peste tot pământul. Privind la mesajul lui Ioel pentru poporul lui Iuda înțelegem că Dumnezeu ne lasă o imagine a Judecății finale a întregii omeniri. Aici profeția lui Ioel își lărgeste semnificația, pentru că devine o profeție adevărată și pentru noi, astăzi.

2. Domnul este suveran și își împlinește judecățile în istorie (2.2b-9)

Mai multe detalii din text par să susțină că versetele 2.2-9 descriu o armată asemănătoare cu cea a Asiriei sau a Babilonului.⁵ Imaginea invaziei lăcustelor – venite ca pedeapsă pentru păcatul poporului, din capitoul 1, este detaliată aici prin imaginea unui popor invadator, cu o armată puternică, venit să îi pedepsească pe locuitorii din Iuda.

⁴ Hosea, Joel, American Commentary, p.360

⁵ Joel, Expositor's, locație 1864

În versetul 3, care descrie țara înainte de invazie, vedem că Iuda era ca o grădină a Edenului: un loc binecuvântat în care se umbla în liniște și pace. În urma invaziei străine, ea devine însă un loc pustiu și sterp. În versetul 11 Domnul face să tună glasul Său înaintea oștirii Sale și împlinește categoric această pustiire, căci Cel ce împlinește Cuvântul este puternic. Iată, mâna Domnului este cea care conduce această pedeapsă.

Armata străină este ordonată, rapidă, puternică, implacabilă în înaintarea ei și în cuceriri, nimic nu o poate împiedica și nimic nu o distrage de la scopul propus (2.5, 8). Toate fețele îngălbenesc de teamă când îi văd (2.6), pentru că în realitate trec prin judecata lui Dumnezeu. Mâna Domnului îi face pe aceștia tari și invincibili, astfel încât înaintea lor *“se cutremură pământul, se zguduie cerurile, soarele și luna se întunecă, și stelele își pierd lumina”* (2.10).

Ioel folosește un limbaj pe care poporul îl cunoaște foarte bine încă de pe vremea Exodului, când Dumnezeu a scos cu mână tare poporul din Egipt și a judecat în același timp și pe Faraon și poporul egiptean.⁶ Acum însă poporul lui Iuda este el însuși judecat de puterea lui Dumnezeu.

Dumnezeu se folosește de evenimente istorice și de popoarele lumii, drepte sau nu, ca să aducă judecățile sale peste cei neascultători și ca să îi aducă pe toți, în final, înaintea Sa, în mare Zi a Judecății. Nimeni nu poate scăpa de judecata Domnului. Așa cum găsim în Apocalipsa 3.7. Domnul este „Cel Sfânt, Cel Adevărat, Cel ce ține cheia lui David, Cel ce deschide, și nimeni nu va închide, Cel ce închide, și nimeni nu va deschide”.

Iată deci aici, un moment în care orice siguranță falsă ar trebui să cadă la pământ, iar cel credincios trebuie să își cerceteze cu adevărat motivațiile în lumina Cuvântului lui Dumnezeu. Refuză cineva să se pocăiască la nesfârșit pentru că mila Domnului este un cec în alb? O viață lumească, fără regenerare și fără o perseverență reală a sfinților, nu duce decât la judecată.

Apostolul Petru ne previne împotriva unei familiarități false cu Evanghelia, care le permite unora să trăiască în felul lumii: *“și dacă chemați ca Tată pe Cel ce judecă fără părtinire pe fiecare după faptele lui, purtați-vă cu frică în timpul pribegiei voastre;”* (1 Pet.1.17)

Întrebări și aplicații

1. Ce anume înțelege Ioel prin Ziua Domnului în capitolul 2? Ce semnificație are un astfel de termen pentru credincioșii de azi?

.....

2. De ce profetul Ioel asociază atât de strâns trăirea poporului cu judecata lui Dumnezeu? În ce sens ar trebui să influențeze ideea de judecată trăirea noastră de acum?

⁶ Joel, Obadiah, Malachi, Expositor's, locație 1864

.....
.....

3. Cum este văzută ideea de judecare a celui credincios în lumina Noului Testament? Sunt toate aspectele judecării din Ioel la fel de valide și astăzi, sau unele țin doar de Vechiul Testament?

.....
.....

Lecția 3. Să ne întoarcem la Domnul! (Ioel 2.12-20), (Decembrie 3, 2020)

„Sfășiați-vă inimile, nu hainele, și întoarceți-vă la Domnul Dumnezeul vostru. Căci El este milostiv și plin de îndurare, îndelung răbdător și bogat în bunătate și-I pare rău de relele pe care le trimite.” (2.13)

Studiu biblic

În situația judecării păcatului de către Domnul, nu este decât o singură soluție: pocăința adevărată. Domnul ne cheamă insistent la pocăință. El are un răspuns bun pentru toți cei ce se întorc cu adevărat la El și își cer iertare pentru răul făcut.

1. Domnul ne cheamă insistent la pocăință (2.12-17)

Dacă judecata Domnului este anunțată fără niciun fel de rezerve, la fel de clar este anunțată și singura speranță pentru poporul trezit din letargie spirituală: pocăința! Este ușor de remarcat faptul că profeții insistă atât de des pe judecată. Mesajul lor însă trimite mereu către același adevăr etern al nevoiei de pocăință sinceră și profundă pe care omul trebuie să o trăiască cu adevărat. O astfel de pocăință nu este una de moment, ci produce un stil de viață, o evlavie care durează și în care cel credincios merge către rezultate și maturizare. În sensul acesta, profetul trece și în text de la anunțarea judecării la anunțarea pocăinței. Trâmbița sau șofarul care cheamă poporul din Sion să vadă judecata (2.1), cheamă de data aceasta poporul la pocăință: “*Sunați din trâmbiță și vestiți un post [...]*” (2.15).

Chemarea aceasta este un har al lui Dumnezeu, un semn glorios al îndurării lui Dumnezeu față de om: “*Dar chiar acum, zice Domnul, întoarceți-vă la Mine cu toată inima, cu post, cu plânset și bocet!*” (2.13). Domnul dorește și așteaptă o pocăință reală a inimii, nu un ritual exterior. Poporul trebuie să facă lucrul corect, biblic, profund, și să își sfășie inimile și nu hainele. Însă, ce realitate glorioasă surprinde textul, și anume că Dumnezeu este plin de îndurare împotriva oricărei așteptări și se îndură și *in extremis!* Tema caracterului minunat al lui Dumnezeu, care domină această secțiune cât și toată cartea, nu este nouă sau tipică doar pentru *Ioel*. Vechiul Testament repetă constant refrenul acesta, și anume că Dumnezeu este “*milostiv și plin de îndurare, îndelung răbdător și bogat în bunătate*” (2.14). Poate că cea mai relevantă ocazie, în care este menționat același adevăr, este răzvrătirea și idolatria poporului în timp ce așteaptă întoarcerea lui Moise de pe munte, cu tablele Legii (*Exod 34.6-7*). Aici, și cu aceleași cuvinte Dumnezeu se descrie față de Moise, explicând rațiunea pentru care poporul primește în continuare îndurare, chiar și în fața tuturor judecăților probabile și juste. Dumnezeu Își ține dragostea “*până în mii de neamuri*” (*Exod 34.7*), în timp ce nu uită totuși de neprihănire și adevăr.

Iată revelația profundă a ceea ce înseamnă slava lui Dumnezeu, slavă care se va face cunoscută pe deplin în taina crucii lui Cristos. În crucea lui Cristos se împletesc în mod desăvârșit dreptatea și îndurarea lui Dumnezeu, lucruri care îl îndeamnă pe om la pocăință. Acesta este un adevăr veșnic, care trebuie să pătrundă adânc în ființa umană și să producă schimbări dramatice la nivelul inimii. Profetul îndeamnă așadar poporul să se întoarcă cu toată inima, cu plâns și bocet (2.14).

Cine știe dacă o astfel de pocăință nu va aduce înapoi favoarea nemeritată a lui Dumnezeu? Întrebarea retorică a profetului din versetul 15 – cine știe dacă Dumnezeu nu Se îndură? – nu este una de capriciu divin, ci mai degrabă subliniază faptul că Dumnezeu este într-un totu suveran, și nu poate fi obligat sau îndatorat de om prin acțiunile sale. Omul nu poate cere sau prezice îndurările lui Dumnezeu, ci doar să apuce cu frică și cu tremur ocaziile reale de pocăință și de cercetare pe care le primește. Este aici o greutate și o luciditate pe care profetul le subliniază în mod expres, în chemarea poporului la pocăință.

Profetul cheamă concret la acțiuni palpabile, dramatice ale pocăinței. Bătrânii, copiii, chiar și “pruncii de țâță” (2.16) trebuie strânși la rugăciune și post. Mirele și mireasa pot fi și ei întrerupți din bucuria lor și chemați la această pocăință colectivă. Menționarea lor specifică arată nevoia disperată de pocăință pe care are Iuda, și pe care o avem și noi.

Acești chemare o primesc și preoții cât și slujitorii altarului. Este posibil ca referirea specifică la locul dintre tindă și altar să evoce lărgimea acestui loc, unde puteau veni mulți preoți.⁷ Liderii sunt chemați să plângă și să mijlocească către Dumnezeu, o cerință importantă pentru toți cei ce conduc. Rugăciunea lor să ceară și ca poporul să nu fie dat de rușine, pe mâinile neamurilor: „Pentru ce să se zică printre neamuri: "Unde este Dumnezeul lor?" (2.17)⁸

2. Domnul vine cu un răspuns bun pentru toți cei ce se întorc la El (2.18-19)

Versetele acestea, în care Domnul răspunde poporului, marchează un punct de cotitură în economia cărții, moment în care trecem de la judecată la îndurare. Suntem, practic, într-un moment în care și verbele în ebraică își schimbă aspectul lor temporal, așa încât unele traduceri consideră că aici Domnul răspunde deja la trecut. El S-a îndurat deja de popor, în sensul în care acum se evocă alte situații similare din trecut.⁹ Alții traduc la un timp viitor această îndurare a Domnului, însă ce rămâne extrem de clar pentru noi este faptul că Domnul intervine cu forță, în momentul prezentului, pentru popor. Domnul se îndură față de popor și este plin de râvnă și de gelozie pentru El. Expresia apare deja de câteva ori în Scriptură (Ezec.39.25, Zah.1.14) și sugerează mereu

⁷ Hosea, Joel, American Commentary, p. 374.

⁸ Joel, Expository Commentary, locație 2031.

⁹ Idem.

aceeași dragoste strânsă din cadrul legământului, în care Domnul iubește poporul cu o gelozie aparte, răscumpărându-l din mâna neamurilor unde a fost risipit.

Nu la întâmplare vedem aici, deci, promisiuni care țin de restaurarea țării, ca grâul și mustul care revin din abundență, sau ca eliberarea din mâinile neamurilor asupra toare. O îndurare deplină este o restaurare a tuturor promisiunilor legământului. Versetele 18 și 19 dau semne clare că lucrul acesta se întâmplă și aici, atunci când anunță atât roade noi cât și această eliberare din mâna crotopitorilor. În același sens, versetul 20 insistă în continuare pe izgonirea invadatorilor. Abundența de detalii de aici cât și revenirea roadelor readuc, deci, climatul acela binecuvântat al legământului, așa cum este el menționat în Legea lui Moise (*Deut.6.10-11, 11.13-15*).

Ioel 2 este atât un capitol al pocăinței cât și unul al restaurării depline, pe care o oferă Domnul. Câteva lucruri merită ținute minte aici, și anume coordonatele unei pocăințe sincere, cu tot cu etapele și cu amploarea ei. Judecățile Domnului sunt drepte și îndurarea Sa nu poate fi nici abuzată și nici controlată de om. De asemenea, binecuvântările Domnului trebuie înțelese în cadrul legământului Său, precum și în contextul dragostei Sale pentru oameni, de care El nu se dezice niciodată.

Întrebări și aplicații

1. Care sunt trăsăturile caracteristice unei pocăințe sincere așa cum o descrie *Ioel 2*?

.....

2. Ce anume învățăm despre caracterul lui Dumnezeu în *Ioel 2*? Ce impact are lucrul acesta asupra relației noastre cu El?

.....

3. Care este cadrul sau contextul în care Dumnezeu își face cunoscute binecuvântările Sale și vindecarea poporului, a celor ce se pocăiesc ?

.....

Lecția 4. Harul Domnului și lucrarea Duhului (Ioel 2.21-32), (Decembrie 10, 2020)

„Și veți ști că Eu sunt în mijlocul lui Israel, că Eu sunt Domnul Dumnezeuul vostru, și nu este altul afară de Mine. Și poporul Meu niciodată nu va mai fi de ocară. După aceea voi turna Duhul Meu peste orice faptură; fiii și fiicele voastre vor prooroci, bătrânii voștri vor visa vise, și tinerii voștri vor avea vedenii. (2.27-28)

Studiu biblic

Domnul răspunde binevoitor, cu har, celor ce se pocăiesc. Harul lui Dumnezeu aduce bucurie și veselie, aduce promisiunile restaurării și ale moștenirii cerești, și lucrează în viața noastră prin darurile Duhului Sfânt.

1. Harul Domnului este o mare bucurie pentru noi (2.21-23)

Cu secțiunile acestea suntem deja în mijlocul restaurării Domnului, restaurare ce se dovedește deplină față de popor. Profetul dezvoltă același gând și în această secțiune. De aceea, în structura de mai sus se pot vedea în continuare alte câteva etape la fel de clare a ceea ce presupune această restaurare.

În primul rând există bucurie în îndurarea Domnului, cel credincios este chemat în mod expres să simtă și să trăiască această eliberare de judecată. Lucrul acesta nu este un aspect mărunț, de remarcat aici mențiunea specifică în toate aceste versete a acestei bucurii sau eliberări de frică a poporului. De asemenea, de remarcat faptul că toți sunt chemați la această bucurie, atât pământul cât și animalele sau oamenii. O astfel de adresare și personificare variată și completă (pământul să se bucure!) subliniază în continuare magnitudinea bucuriei, pacea și eliberarea pe care le poate aduce doar Domnul. De remarcat, în același timp și paralelismul cu capitoul 1, unde în aceeași manieră pământul este întristat (1.10) sau vitele suferă (1.18) pentru că păcatul a distrus bucuria mântuirii și a adus apăsarea și judecata lui Dumnezeu. Pacea sau bucuria cu Dumnezeu deci, nu este un lucru mărunț ci este spus ca o concluzie majoră în Ioel: “Nu s-a prăpădit hrana sub ochii noștri? Și n-a pierit bucuria și veselia din Casa Dumnezeului nostru?” (1.16)

Aceasta este esența relației, și iată cum restaurarea Domnului readuce întâi bucuria mântuirii în mijlocul poporului. Bucuria Domnului este o bucurie a relației, o regăsire a Feței Lui în părtășie. Lucrul acesta, poate fi clar observat în aceste versete unde temeiul bucuriei este Domnul Însuși. Astfel, în versetul 21, dacă pământul se bucură, acesta se bucură pentru că *Domnul* face lucruri mari (2.21). În aceeași manieră, dacă copiii Sionului se bucură, aceștia se bucură în *Domnul Dumnezeuul lor* (2.23). El este Cel ce generează apoi binecuvântările relației. Există și ploaie timpurie și ploaie târzie, însă ca odinioară, Domnul rămâne temeiul bucuriei.

2. Harul Domnului ne dă promisiunea restaurării și vindecării complete (2.24-27)

De remarcat că promisiunea vindecării din aceste versete vizează foarte specific acele lucruri deja menționate în capitolul 1. Dacă invazia de lăcuste a impresionat prin devastarea adusă de ele, acestea fiind menționate specific, pe nume, iată că și restaurarea țării se face tot prin trimitere directă către numele lor. Mențiunea lor concretă subliniază anularea oricărei forme de nimicire pe care acestea au adus-o. Așa restaurează Domnul în îndurarea Lui glorioasă, în mod complet!

O astfel de revenire la normal este posibilă pentru că Dumnezeu este suveran, în final toate lucrurile și situațiile sunt instrumente ale providenței Sale. În sensul acesta profetul poate să anunțe la fel de convingător aceleași binecuvântări specifice ale grâului și mustului, și ale anilor măcinați de judecată, semn că Domnul restaurează pe deplin poporul. Plinătatea aceasta este finalitatea restaurării, faptul că poporul va putea mânca și se va sătura și că va cunoaște încă o dată pe Domnul. Dincolo de binecuvântările materiale poporul va ști de fapt, încă o dată că Domnul este în mijlocul lui Israel și că în afară de El nu este alt dumnezeu (2.27). Iată, deci, cum și în restaurare sursa binecuvântărilor cât și finalitatea lor este încă o dată, închinarea vitală față de Domnul și cunoașterea Lui.

Deuteronom oferă cadrul relației, iar *Ioel* ancorează în această realitate tot ceea ce înseamnă restaurarea Domnului. Și înainte cât și după binecuvântări materiale, poporul va fi, de fapt, mult mai conștient de Domnul, de îndurarea Lui cât și de frumusețea și plinătatea relației cu El. Așteptarea Domnului este, așadar, că poporul nu va mai fi “*niciodată de ocară*” (2.27), pentru că acesta va cunoaște și mai îndeaproape sursa răscumpărării sale.

3. Harul Domnului lucrează prin plinătatea Duhului Sfânt (2.28-32)

Domnul dorește adâncirea poporului în părtășia cu El, schimbarea reală care trebuie să se producă la nivelul inimii. Astfel, *Ioel* vorbește despre o prezență copleșitoare a lui Dumnezeu în mijlocul poporului Său. Capitolul 2 se încheie cu promisiunea revărsării Duhului Sfânt peste orice făptură, până și peste robi și roabe: “*După aceea voi turna Duhul Meu peste orice făptură; fiii și fiicele voastre vor proroci, bătrânii voștri vor visa vise, și tinerii voștri vor avea vedenii. Chiar și peste robi și peste roabe voi turna Duhul Meu în zilele acelea.*” (2.28-29)

Promisiunea Duhului Sfânt în mod particular, este asociată de profeți și cu era escatologică, sau vremea unei restaurări finale a lui Dumnezeu. *Ioel* surprinde universalitatea acestei lucrări – toți vor fi atinși de prezența Duhului Sfânt – copii și bătrâni, robi și roabe, fii și fiice. Practic toate categoriile sociale vor fi binecuvântate de prezența Duhului Sfânt, fără nicio deosebire.

Gândul acesta este prezent și în teologia apostolului Pavel, și este clar conectat cu revărsarea Duhului Sfânt pe care biserica primară o trăiește în vremea apostolilor. Prin Cristos, prezența Duhului Sfânt este într-adevăr

revărsată în mod unic peste cei credincioși. În zilele acestea și cu prezența deplină a Duhului Sfânt, într-adevăr, în Cristos nu mai este nici iudeu nici grec, nici rob nici slobod, nici bărbat nici femeie, ci toți sunt părtași ai acestei lucrări glorioase a lui Dumnezeu (*Coloseni 3.11*).

Foarte important de menționat aici și faptul că apostolul Petru se referă în ziua Cincizecimii la aceste profeții din *Ioel (Fapte 2.16-21)*. În aceste vremuri de pe urmă Domnul Isus S-a înălțat la dreapta Tatălui și după ce a primit făgăduința Duhului Sfânt, a turnat “*ce vedeți și auziți*” (*Fapte 2.33*). Scopul final este unul escatologic, acela de mântuire prin Cristos, din mijlocul unui neam ticălos (*Fapte 2.40*).

Restaurarea Domnului vizează inima în final, și *Ioel* trimite clar, prin Duhul Sfânt, către vremea escatonului, a sfârșitului vremurilor, când Dumnezeu a vorbit prin Fiul Său și a făcut posibilă trimiterea deplină a Duhului Său cel Sfânt. Credincioșii sunt chemați să devină temple vii ale Duhului Sfânt și să guste părtășia neîntreruptă și deplină, care este în Cristos.

Întrebări și aplicații

1. Care sunt semnele clare ale restaurării lui Dumnezeu, în viața noastră ? Cum descrie Ioel restaurarea poporului?

.....

2. Cum schimbă prezența Duhului Sfânt trăirea noastră?

.....

3. Cum credeți că ne ajută harul lui Dumnezeu în viața noastră de zi cu zi ?

.....

Lecția 5. Bilanțul judecăților și al mântuirii (*Ioel 3.1-21*), (Decembrie 17, 2020)

„Domnul răcnește din Sion, glasul Lui răsună din Ierusalim, de se zguduie cerurile și pământul. Dar Domnul este scăparea poporului Său și ocrotirea copiilor lui Israel.” (3.16)

Studiu biblic

Domnul este Cel care eliberează și binecuvintează, dar și judecătorul cel drept. Capitolul 3 din cartea profetului Ioel este un capitol al bilanțului și al judecății, un capitol al evaluării. El ne arată și nădejdea că Domnul va domni împreună cu cei mântuiți din capitala evangheliei, Ierusalim.

1. Domnul va elibera poporul său și va judeca nedreptățile popoarelor păgâne (3.1-13)

Capitolul 3 este un capitol de bilanț și de concluzie. Profetul Ioel discută într-un cadru mai larg Ziua Domnului și ce semnificație are această zi și pentru celelalte popoare de atunci, cum ar fi Tir și Sidon (Libanul de astăzi, Fenicia de atunci), Egipt, Edom. Pe de o parte, aceste vremuri înseamnă restaurare deplină pentru Iuda, pe de cealaltă ele aduc judecată pentru neamurile care au lovit în Israel și au disprețuit pe Domnul, și închinarea față de Domnul (jefuind Templul, lovind în Israel și Iuda, etc.). Aceste judecăți au fost anunțat chiar în Legământul de pe Sinai (*Deut. 30.1-8*). În cadrul binecuvântărilor și al blestemelor de acolo Domnul menționează clar și judecata neamurilor ce vor asupri pe Israel (*Deut. 30.7*).

Această izbăvire a lui Iuda apare și în alte părți în Scriptură. De exemplu, *Țefania 3.8* anunță o revenire din exil însoțită de strângerea celorlalte neamuri pentru judecată. Asemenea unui războinic care își plănuiește victoria într-o vale propice pentru luptă, și Domnul strânge neamurile la El, în valea lui Iosafat, pentru judecată (3.12). În carte lui Ioel, neamurile se fac vinovate de faptul că vând și răpesc pe copiii Domnului, lucruri care sunt clar interzise de Lege, în *Exod 21.16* sau *Deut. 21.14*. Ioel scoate în evidență batjocura și prețul de nimic cu care poporul ales ajunge să fie vândut în robie. *Amos 2.6* semnalează aceeași anomalie și rușine, prețul de nimic pentru care cel sărac și cel neprihănit este batjocorit și vândut în mâinile asupritorilor. Disprețul față de viețile omenești și desacralizarea vieții, care s-a văzut și în al doilea război mondial, din păcate, și, de asemenea, și în amploarea avorturilor astăzi și a prostituției, sau a abuzurilor față de femei și copii, nu pot fi trecute cu vederea de Domnul. Pentru astfel de nelegiuiri, zice Domnul, “*nu îmi schimb hotărârea*” (*Amos 2.6*).

În cartea *Ioel*, Iuda a trecut prin această umilire și defăimare când neamurile i-au luat în robie și când un flăcău evreu a fost vândut pentru o prostituată, pentru orgiile păgâne, iar o fecioară din Iuda a fost vândută de

asupritori ca să cumpere în schimb vin și băuturi tari, tot pentru petrecerile lor (3.3). Tir și Sidon, care se obișnuiseră să trăiască în lux, sunt direct responsabile pentru astfel de abominații, pentru că i-au vândut pe copiii lui Iuda către greci (3.4-6). Ca și în Amos 2.6, unde Domnul nu își schimbă hotărârea în urma unor astfel de fapte reprobabile, și aici judecata este dusă la îndeplinire, "căci Domnul a vorbit" (3.8).

Vremea păcii, când pământul este arat de plugar, se va transforma într-o vreme a războiului (*Ioel* 3.9-13, un proces invers față de *Isaia* 2.4). Domnul aduce pedepsele sale în istorie, El își răzbună poporul pentru nedreptățile suferite (3.4). Asuprirea se întoarce împotriva celor asupritori: "Voi vinde copiii lui Iuda pe fiii și fiicele voastre, și ei îi vor vinde sabeenilor, un neam depărtat; căci Domnul a vorbit." (3.8) Domnul judecă fără părtinire pe toate neamurile. Îndemnul acesta se regăsește și în învățătura apostolilor care ne amintesc că Domnul nu are în vedere fața omului atunci când judecă.

2. Ziua Domnului este ziua bilanțului deplin (3.14-17)

Ziua Domnului apare din nou în profeția lui Ioel, și ne aduce aminte de mesajul Apocalipsei. Așadar, Ziua Domnului înseamnă judecata popoarelor din vremea lui Israel, dar înseamnă și judecata finală, de la încheierea istoriei. Ea aduce un bilanț al judecății și un bilanț al răsplătirii.

Soarele, luna și stelele, asociate mereu cu intervenția judecății Domnului (ca în plăgile asupra Egiptului), dar și cu vremea sfârșitului, și sunt prezente și aici, în capitolul 3 (vezi 3.15). În același fel, prezența Domnului este finală și deplină în mijlocul poporului, El locuiește în Sion, pe muntele Său cel sfânt (3.17). În al treilea rând, țara va fi iar în abundență, mustul picurând din munți și laptele din dealuri (3.18). Un râu de apă, foarte probabil Râul Vieții- va ieși din Casa Domnului și va uda Valea Sitim. De remarcat că textul aduce în prim plan aceeași viziune a Țării Promise, o țară în care curge lapte și miere (*Exod* 3.8, *Deut.* 26.15) dar și vremea de restaurare a Domnului, când ca în *Ezechiel* 47.1-12 un râu va curge din Ierusalimul restaurat și va aduce viață pe oriunde trece. De asemenea, acest râu apare și în *Apocalipsa* 22.1-2.

Profetul vede de departe și anunță vremurile de revărsare a Duhului Sfânt, vremuri de restaurare finală în care inimile oamenilor vor fi atinse și transformate de Evanghelie. Este în același timp și viitor față de noi, vremea finală în care copiii Domnului vor fi neîntrerupt în prezența Lui și orice lacrimă din ochii lor va fi dispărut pentru totdeauna. Atunci va fi vremea în care râul vieții ce iese din Ierusalimul ceresc va duce la vindecarea neamurilor (*Apoc.* 21.6).

Ioel este, la fel de mult, și o carte a mântuirii, o carte pe care apostolii clădesc apoi și în care ancorează mesajul Evangheliei. Este o carte care își găsește împlinirea în Cristos, și care leagă într-un mod armonios atât promisiunile făcute în cadrul legământului cât și revelațiile din final, escatologice.

La finalul capitolului (3.18-21), sunt menționate împreună soarta Egiptului și cea a Edomului, în contrast cu destinul Sionului, adică al Ierusalimului. Menționarea lor în versetul 19 poate să anunțe într-adevăr, o judecată imediată, istorică. Edomul fusese dușmanul constant al poporului, din vremea Exodului, iar Egiptul este ținut minte ca sursă a idolatriei și a decăderii sale spirituale.¹⁰ În sensul acesta ele pot sublinia același gând ca și în *Isa. 2.2-4*, unde în vremea mesianică idolii neamurilor vor fi ajuns praf și cenușă, cunoașterea Domnului fiind în schimb deplină, în Ierusalim, pe Muntele Sionului.¹¹

Domnul va locui în final în Sion, și acesta rămâne gândul central al cărții cât și cheia principală pentru a înțelege Ziua Domnului. Pentru noi aceasta înseamnă biruința totală a Evangheliei lui Cristos, faptul că Domnul va domni împreună cu cei mântuiți în cetatea Ierusalimului ceresc (*Apocalipsa 21.2-5*).

Întrebări și aplicații

1. Cum se manifestă astăzi lipsa de respect față de viața umană? De ce Dumnezeu va pedepsi păcatul și abuzul?

.....

2. Cum este descrisă Ziua Domnului în *Ioel* și în *Apocalipsa*? În ce se aseamănă aceste descrieri și de ce credeți că există aceste asemănări?

.....

3. Ce înseamnă expresia „Domnul va locui în Sion” din 3.21? Cum ne ajută acest verset în înțelegerea nădejdiei creștine despre moștenirea cerească?

.....

4. De ce evaluarea vieții este importantă, ce prețuiește Domnul într-o evaluare a credinței, așa cum ne arată cartea *Ioel*?

.....

¹⁰ Joel, Obadiah, Expositor's Commentary, locație 2356

¹¹ Hosea, Joel, American Commentary, p.422.

BIBLIOGRAFIE

1. Garrett, Duane, The New American Commentary, 1997, Ediție Kindle
2. Patterson, Richard, Armerding, Carl & Eugene H. Merrill, Joel, Obadiah, Malachi, (The Expositor's Bible Commentary), 2008, Ediție Kindle